

„Lokátor”

***Tudománynépszerűsítő és a tehetségeket,
tehetséggondozást bemutató médiaprogram a
Civil Rádióban***

OTKA 103151

PUB-I

Szakmai záróbeszámoló

CIVILRÁDIÓ FM98

2012. Civil Rádiózásért Alapítvány

A Civil Rádió alapítása óta fontos küldetésének tartja a tudomány népszerűsítését és az ismeretterjesztést – az elmúlt 18 év során több olyan ismeretterjesztő magazinműsorunk volt, amelyek a természettudományok és társadalomtudományok aktuális eredményeit, kutatási területeteit mutatták be.

Nagyon fontos misszióknak tekintjük a jövő generációinak szemléletformálását és segítségét, ezért is helyeztük jelenlegi, „Lokátor” elnevezésű pályázati programunk középpontjába a tehetséggondozást és kifejezetten a fiataloknak szóló ismeretterjesztést. Ez utóbbiban nem is annyira a bemutatásra kerülő témákkal és kutatásokkal igyekeztünk megszólítani elsődleges célközönségünket, hanem a feldolgozás módjával – tudatosan törekedtünk a közvetlenségre, a személyességre, s arra, hogy elsősorban ne didaktikai rádióműsorok készüljenek, hanem a figyelmet felkeltő, érdeklődést kiváltó interjúk, beszélgetések, műsorösszeállítások szülessenek.

A rádióműsorokon felül egyfajta nyitott tehetséggondozó műhelyként fogadtuk az újságírást, ezen belül is a tudományos újságírást iránt érdeklődő fiatalokat, akiknek képességeket biztosítottunk, s önkéntesként továbbra is foglalkoztatjuk őket.

Az elindított programunk eredményeképpen elkészült közel 50 órányi hanganyag, 12 műsorban 13 OTKA által támogatott kutatást mutattunk be hallgatóinknak, fejlesztettük a Civil Rádió tudományos műhelyének többeszes látogatói számmal bíró webes felületét és elindítottuk a műsorok szélesebb körű letöltését és elérését lehetővé tevő podcast csatornánkat is.

Az OTKA támogatása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy tudományos népszerűsítő tevékenységünket minőségileg fejlesszük és több tízezer emberhez juthassanak el tudományos műsoraink.

LOKÁTOR– a program leírása

LOKÁTOR elnevezésű programunk több elemből tevődött össze:

- Műsorainkban ifjú tehetségeket mutattunk be – riportok, portrék segítségével;
- Bemutattuk a tehetséggondozás szakmai hátterét - tehetségpontokat, szakembereket, programokat, a hátrányos helyzetűek és a kistelepüléseken élő tehetségek segítségének módjait, lehetőségeit;

- Mentorprogramunk keretében olyan tehetséges fiatalokat fogadtunk, akik érdeklődnek a (rádiós) újságírás és a közösségi médiumok eszközhasználatára iránt;
- A Magyarországon zajló tudományos élettel, oktatással és kutatásokkal foglalkoztunk magazinműsorainkban, aktuális hírekkel, programokkal, előadások ajánlásával, illetve az OTKA által támogatott kutatásokat, kutatókat mutattunk be.

A LOKÁTOR elnevezésű programba bevont műsoraink adásainak rövid bemutatása:

Tehetségsáv

<http://www.tehetsegsav.hu/>

A heti egy órában jelentkező *Tehetségsáv* 2011. február 17-től a Civil Rádión hallható minden csütörtök délelőtt 10 és 11 óra között.

2012. 01. 04.

Beszélgetés Turmezeiné Heller Erikával a zenei tehetségek felismeréséről, gondozásáról és kibontakozásáról.

2012. 01. 12.

A Magyar Génius Program harmadik kávéházi beszélgetős estjének szerkesztett hanganyaga.

2012. 01. 19.

Beszélgetés Gambár Katalinnal a Gábor Dénes Főiskola tanárával a GDF Tehetségpont működéséről.

2012. 01. 26.

Diószegi Kiki, Csordás Balázs – ifjú, tehetséges zenészek bemutatása.

2012. 02. 02.

Vendégünk volt Vajda Ágnes az Institute of International Education (IIE) Európai irodájának vezetője. A központ a leendő vezetők nemzetközi tapasztalatainak erősítése céljából különböző leadership programokat szervez.

2012. 02. 09.

Orbán Miklós és Pénzes Csaba – a Scorbis online távoktatási portál bemutatása.

2012. 02. 16.

Tehetséggondozási panoráma – Magyarország és Európa.

2012. 02. 23.

Vendégünk volta Uray Zsuzsanna és Rottenhofer Attila – az Uray Színház bemutatása.

2012. 03. 01.

Vendégünk volt a Hangfestők zenekar, Bartók Eszter és Sinha Róbert.

2012. 03. 08.

Beszélgetés Sóron Ildikóval a biblioterápiáról.

2012. 03. 15.

A tehetségsegítő hálózatot összefogó TehetségTanácsok bemutatása. Vendég: Kormos Dénes.

2012. 03. 22.

Vendégek: Kürti Sándor, Gyarmathy Éva, K. Nagy Emese
H2OProjekt: hátrányos helyzetűek oktatása kezdeményezés és a "Hejőkeresztúri modell" bemutatása.

2012. 03. 29.

Az Országos Tehetségnapon bemutatott év felfedezettjeinek interjúi.

2012. 04. 05.

Mászóka Óvoda és Tehetségpont tevékenységének bemutatása.

2012. 04. 12.

Divat Tehetségpont és Cukrász tehetségpontok bemutatása.

2012. 04. 19.

A Kőbányai Tehetségsegítő Tanács munkájának bemutatása.

2012. 04. 26.

Vendégünk Zsíros László Róbert, a szertar.com blog szerzője, a Csodák palotájának demonstrátora.

2012. 05. 03

Beszélgetés Gyarmathy Éva pszichológussal a hátrányos helyzetű és alulteljesítő tehetségekről.

2012. 05. 10.

A márciusi Országos Tehetségnap összefoglalója.

2012. 05. 17.

Hangfoglaló, Andrasik Remo.
A Hangfoglaló Magyarország kezdeményezéséről.

2012. 05. 24.

Vendégünk volt Kulcsár Zita, a TalentBeacontól – cégek belső tehetségprogramjai.

2012. 05. 31.

Bán Zsuzsa, Pál Tibor.
Az Interaktív tábla: technológia és használat a tananyag- és szoftverfejlesztő, valamint az alkalmazó pedagógus szemszögéből.

2012. 06. 07.

Dr Farkas Zsuzsanna

A tehetséges kismamák lehetőségei, visszailleszkedésük a munka világába

2012. 06. 14.

Bodó Márton, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI)

Társadalmi felelősségvállalás megjelenítése az oktatásban.

2012. 06. 21.

Milestone Consulting

Angolszász tehetséggondozó programok.

2012. 06. 28.

Nyáriné Dr. Mihály Andrea

A coaching és lehetséges hatásai a tehetségre váró karrierre.

2012. 07. 05.

Körmendi Petra alias PeBi, tehetségek a sport világában.

2012. 07. 12.

Fehér Katalin, BGF oktató, Digitális Identitás blog

Az énmárka szerepe és tudatos kialakítása, mint a tehetség hasznosításának egyik eleme.

2012. 07. 19.

Tichy-Rács Ádam

A nemzetközi Fizikai (és egyéb tudományos) Diákolimpiák története, érdekességek.

2012. 07. 26.

ELTE karrierközpont bemutatása.

Apollo13

<http://tothur.com/>

A műsor egyik legfőbb célja a hallgatóság tudásának bővítése, s az érdeklődés felkeltése világegyetemünk és Földünk csodái iránt. A kéthetente pénteken egy órában jelentkező Apollo13 már 2004. óta hallható Civil Rádió délután 16 és 17 óra között.

2012. 02 16.

Az első magyar műhold, a MASZAT felbocsátásának története. Vendég **Horvay Ferenc csillagász** a Magyar Űrkutatási Központ munkatársa.

Fetalált Tárgyak Osztálya

<http://civiltudomany.blog.hu/>

A műsor elsősorban a fiatal hallgatóságot próbálja megismertetni a természettudományok rendkívüli összefüggéseivel, szépségeivel és eredményeivel, amelyek az alkalmazott technikák segítségével a hétköznapijainkba is bekerültek. A kéthetente keddenként egy órában jelentkező Fetalált Tárgyak Osztálya 2007. decemberétől a Civil Rádión hallható délután 14 és 15 óra között.

Ebben a műsorfolyamban (kéthetente keddenként) Lokátor néven valósítottuk meg az **OTKA 103151** számú publikációs pályázatát 12 műsor elkészítésével, melyben az OTKA által támogatott kutatások bemutatása szerepelt.

A tavaly szeptemberben beadott pályázati programleírásban szerepelt kutatások nem mindegyikét volt szerencsénk megvalósítani, illetve az ott megjelölt kutatások helyett kénytelenek voltunk néhány esetben másik OTKA kutatást keresni, majd a Magyar Tudománytörténeti Intézet segítségét kérni, hogy ajánljon további kutatásokat.

Szerencsére ezen a megoldási lehetőségen elindulva, az el nem ért, illetve elért, de médiaszereplést nem vállaló interjúalanyok helyére időben sikerült újakat, és új kutatásokat találni.

Így az alábbiak szerint alakultak az adások és a bennük bemutatott projektek:

1.) Fizika Magyarországon a két világháború között – 2012. január 24.

• **63119, Újabb forrásfeltárások a magyar fizika 1850–1950 közötti korszakának történetéből**, Füstöss László, Magyar Tudománytörténeti Intézet Nonprofit Kft.

A klasszikus newtoni fizika kiteljesedése és az einsteini elméletekkel kezdődő modern fizika megszületése közti tudományos élet rendkívül gazdag volt tehetségekben elméleti és kísérleti területen egyaránt, s ez nemcsak nemzetközi viszonylatokban vizsgálható, hanem a két világháború közti Magyarországon is, ahol szintén igen jelentős alkotók és oktatók tevékenykedtek. A kísérleti technika fejlődésének következményeként a klasszikus fizika módszereivel leírhatatlan, előre ki nem számítható jelenségekkel szembesültek a tudósok, amelyek új problémák, új megoldandó kérdések, és új elméletek felé mutattak. A kérdésfeltevés módja is megváltozott, a miértek helyett a hogyan-ra helyeződött a hangsúly és a természettudományok filozófiai problémái is élesebbé váltak. A következő egy órában **Füstöss László fizikus, egyetemi docenssel**

beszélgetünk a két világháború közti Magyarország oktatási helyzetéről, ezen belül a fizikai képzés fejlődéséről, kiváló tehetségekről, Neumann János, Wigner Jenő, Teller Ede, Szilárd Leó, Bay Zoltán, Ortvy Rudolf és kortársaik, tanítóik tevékenységéről.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-05-14_0214_1400_fustoss.mp3

2.) A Szépművészeti Múzeum tudományos tevékenysége – 2012. február 07.

- **79139, *Historiae: A Szépművészeti Múzeum története I.***, Ujvári Péter, Szépművészeti Múzeum

Egy múzeum nem csak kiállításai és azokhoz kapcsolódó programjai által végez közművelődési tevékenységet. A kiállítások háttérében, a színpalak mögött nagy apparátust igénylő művészettörténeti, restaurátori, kurátori kutatások, hosszú évekig tartó régészeti feltárások, évtizedes munkát igénylő adatgyűjtések, gyűjteményi rendszerezések is húzódnak. A kiállítások látogatása mellett ezekről ritkábban értesül a látogató, keveset hallunk a múzeumi intézmények tudományos tevékenységéről, ám a Szépművészeti Múzeum programjai során törekszik arra, hogy a közönség közelebb kerüljön és jobban megismerje a múzeum gyűjteményeit, azok gyarapítását és rendszerezését, katalógusba foglalását célzó tevékenységeket. Adásunkban a **Szépművészeti Múzeum tudományos főigazgató-helyettese, dr. Czére Andrea** és **a múzeum könyvtárának vezetője dr. Újvári Péter** számol be a múzeum gyűjteményeiben, restaurátor műhelyében és könyvtárában zajló munkáról.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-05-14_museum_1.mp3

3.) A tudománytörténet-írás és a tudományfilozófia perspektívái – 2012. február 21.

- **46261, *A tudománytörténet-írás és a tudományfilozófia perspektívái***, Székely László, MTA Filozófiai Kutatóintézet

„A tudományfilozófiában és a tudománytörténet-írásban azok a törekvések tűnnek ígéreteseknek, amelyek egyrészt szintetizálják a tudománytörténeti és filozófiai mozzanatait, másrészt túllépnek a szűkebb tudományfilozófián, amennyiben az interdiszciplinaritás felé mozdulnak el, és/vagy visszahelyezik a tudomány problémáját a filozófia alapvetőbb kontextusába (visszacsatolva a tudományfilozófiát a kontinentális tradícióhoz). Ilyen törekvés a technoscience irányzata, a természettudományok fenomenológiai-hermeneutikai és kultúrtörténeti megközelítése, a matematikafilozófia új, „történeti“-ként jellemezhető irányzatai, továbbá a tudományfilozófiát kiegészítő

kommunikációfilozófiai, antropológiai, pedagógiai-lélektani vizsgálódások." - így ír a tudománytörténet írást érintő kutatásairól **Székely László, az MTA filozófiai kutatóintézetének munkatársa**. Beszélgetésünkben azt is meghallgathatják mit is közvetíthetnek ma a azok a fennmaradt történeti források, melyek központi témája a tudomány és annak művelői, hogyan elemezhetőek ezek az írások és milyen körülményeket, előírásokat kell figyelembe venni, amikor tudománytörténet-írásba fogunk.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-06-08_tudtortiras.mp3

4.) Tudományfilozófia, fizika és természetfilozófia – 2012. március 06.

- **79194, A fizika filozófiai kérdései**, Ropolyi László, Eötvös Loránd Tudományegyetem (Tudománytörténeti és Tudományfilozófiai Tanszék)
- **62098, A tudománytörténet természetfilozófiai dimenziója**, Szegedi Péter Eötvös Loránd Tudományegyetem (Tudománytörténeti és Tudományfilozófiai Tanszék)
- **84145, A tudomány társadalmi szerkezetének változásai**, Kampis György, Eötvös Loránd Tudományegyetem (Tudománytörténeti és Tudományfilozófiai Tanszék)

"A tudományfilozófia egyfelől a filozófia azon ága, mely a tudomány filozófiai kérdéseit vizsgálja, úgy mint a tudományos megismerés lehetőségeit, módszereit, a tudományos igazságok és következtetések érvényességének okait. Ebből a szempontból a tudományfilozófia a tudománnyal foglalkozó vizsgálódások olyan sorába tartozik, mint a tudománytörténet, a tudományszociológia, a tudomány etikája, azzal a megkülönböztetéssel, hogy a témái episztemológiai, ontológiai, metodológiai (tehát filozófiai) természetűek. Másrészt a tudományfilozófián olyan filozófiai vizsgálódásokat is értenek, melyek a tudomány módszerével közelítenek a filozófiai kérdésekhez, ezáltal az analitikus filozófiával rokoni kapcsolatot mutatnak." (wikipedia) Adásunkban a tudományfilozófiáról ennél többet is megtudhatnak: **Szegedi Péterrel, az ELTE Tudománytörténet és Tudományfilozófia Tanszékének munkatársával** beszélgettünk.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-06-08_tudfil.mp3

5,) Rádiócsillagászat – 2012. március 20.

- **72515, Kompakt extragalaktikus objektumok vizsgálata rádió-interferométeres technikával**, Frey Sándor, Földmérési és Távérzékelési Intézet (Kozmikus Geodéziai Observatórium)

„A nagyon hosszú bázisvonalú interferometria (angolul: Very Long Baseline Interferometry, VLBI) egy, az 1960-as évek végén kifejlesztett rádiócsillagászati megfigyelési technika. Lényege, hogy egyidőben, azonos égi rádióforrást több, egymástól távoli rádióteleszkóppal figyelnek meg. A jeleket mágnesszalagokra (újabbán mágneslemezekre) rögzítik. Az adathordozókat összegyűjtik, és egy központi helyen, a korrelátorban visszajátsszák. A speciális számítógép segítségével áll elő – utólag – az interferencia. A módszer előnye, hogy a képalkotás szögfelbontását nem az antennák mérete, hanem a köztük levő távolság (az ún. bázisvonal hossza) határozza meg. Ez a Földön akár több ezer kilométer is lehet. A technika asztrofizikai alkalmazása közül a legfontosabb a Tejútrendszerben és a távoli galaxisokban található fényes, kompakt rádióforrások nagy részletességű feltérképezése. A VLBI egyben fontos geodéziai és geofizikai mérési módszer is. Segítségével nagy pontossággal meghatározható a Föld forgása a távoli aktív galaxismagokhoz (kvazárokhoz) rögzített vonatkoztatási rendszerben, vagy a Föld kőzetlemezeinek tektonikus mozgása." (Forrás: <http://www.sgo.fomi.hu/>). Hallgassák meg műsorunkat, ami most a Földmérési és Távérzékelési Intézet Koszmikus Geodéziai Observatóriumából jelentkezik, ahol **Dr. Frey Sándor csillagással** beszélgetünk a rádiócsillagászatról, extragalaxisokról, a legújabb technológiákról, kvazárokról, időről és távolságokról, valamint az obszervatórium történetéről.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-06-08_radiocsillagaszat.mp3

6.) A török-hódoltság kori Magyarország – 2012. április 03.

• **48361, A török hódoltság művelődéstörténetének kutatása**, Sudár Balázs, MTA Történettudományi Intézet

"A misztikusok az igazságot - Istent - nem kívül, a külvilágban, hanem belül, önmagukban keresik. Lemondanak a világi javakról, feladják vágyaikat, akaratukat. Mindannak, ami a világhoz, e hús-vér létezéshez köti az embert, összefoglaló neve a nefesz. A feladat - vagy inkább lehetőség - nem más, mint ennek a nefesznek a megzabolázása: "Aki lelke démonát (nefesz) legyőzi, a hit Bölcs Salamonja lesz." - tartja egy népszerű dervis-ének. E félelmetes lélek-démon azonban nem más, mint a szerepek összessége, maga a színdarab. Az álarcok sokasága - a szerepjátékba való belefeledkezés - fátyolként borul a szemünk elé, s megakadályozza, hogy igazi lényünket megpillanthassuk. Nem látván az igazi szépséget, vakon, eszement bolond módjára bolyongunk a világban. Ezt az állapotot a szűfik egy híres szerelmi történettel példázzák. Medzsnún, mivel Lejla iránti szerelme nem teljesülhetett be, elbujdosott. Pusztai

magányában állandóan szerelmese szépségéről ábrándozott, gyönyörű énekeket szerzett róla. A fájdalom azonban olyannyira elvette az eszét, hogy amikor végre valóban találkozott kedvesével, nem ismerte fel őt. E medzsnúni helyzet a bektasi életszemlélet kedvelt parabolája: nem vesszük észre azt, ami nyilvánvaló, olyannyira el vagyunk foglalva a keresésével. Fel kell tehát ocsúdni az öntudatlan álomból, ki kell nyitni a szemünket. Csakhogy ez ésszel nem megy, az isteni létezés világába az elme nem léphet be. "Az elme így szól: Megkeresem a Nap fényét! - s keményen dolgozik." - vélekedik Kajguszuz Abdál. Mit lehet tenni?

Nem találtam gyógyírt bánatomra Egyiptomban

"Menj, keresd Hadzsi Bektas gyülekezetét!"

S ha Molla Hünkárhoz (Mevlána) fordulnék

S dervis lennék, vajon kedvesemet megtalálnám-e?

Vagy talán az utána való bánkódástól meghalok?

- teszi fel a kérdést egy XVII. századi misztikus énekmondó (ásik). A válasz többé-kevésbé egyértelmű: Bármit tesz is, bárkihez fordul - legyen az akár a leghíresebb mester - az nem viszi közelebb a célhoz, az Istenben való feloldódáshoz. De a vágyakozástól talán meghal, persze nem a test, hanem a nefesz, s ekkor feltárul Isten arca, az utazó célhoz ér. Az utat mindenkinek magának kell bejárnia, mégis létezik segítség, a mester (mürsid) és a közösség (dzsem'). *Egy óra részegség a bölcsek társaságában többet ér, mint ezer év magányos böjtölés és vezeklés.* - írja Kajguszuz Abdál. (Kayguszuz 1983. 50.)" *forrás: Ágoston Gábor - Sudár Balázs: Gül baba és a magyarországi bektasi dervisek, Terebess kiadó, Budapest, 2002.* A török hódoltság-kori Magyarországról, etnikai berendezkedéséről, történetéről, kultúrájáról mesél a következő 60 percben, a zenészként és históriás énekek szakavatott előadójaként is ismert **Sudár Balázs, MTA Történettudományi Intézet tudományos főmunkatársa.**

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-06-26_torok_hodoltság.mp3

7.) Polányi Mihály, az orvos, a kémikus és a filozófus gondolatai a tudományról

– 2012. április 17.

• **83589, Emergencia és evolúció Polányi Mihály filozófiájában**, Paksi Dániel Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (Filozófia és Tudománytörténet Tanszék)

Polányi Mihály egy olyan kevésbé ismert magyar tudós, aki számtalan pálya- és sorstársának életét, karrierjét egy személyben is reprezentálhatja. Budapesten született. 1891-től 1976-ig tartó életében szolgált orvosként Osztrák–Magyar Monarchia

hadseregében az első világháborúban, később elismert tudós volt Berlinben kémikusként, majd az angliai Manchesterben az egyetem társadalomtudományi professzora lett, akkortól már a tudományfilozófia területén is publikált. Életéről, tudományos tevékenységéről, filozófiai állásfoglalásáról és az életművéhez kapcsolódó kutatásokról **Paksi Dániellel** beszélgettünk, aki a **BME Filozófia és Tudománytörténet Tanszékének tudományos munkatársaként** Polányi Mihály életművét és filozófiai rendszerét kutatja.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-07-08_michael_polanyi.mp3

8.) A Svábhegyi Csillagvizsgáló – 2012. május 01.

• **62845, Fejezetek a magyarországi csillagászat történetéből**, Balázs Lajos György, MTA Konkoly Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézet

Ebben a műsorban az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpontjának Konkoly Thege Miklós Csillagászati Intézet Asztrofizikai Obszervatóriuma – rövidebb nevén a Svábhegyi Csillagvizsgáló mutatkozik be, az 1997-től 2009-ig az intézet igazgatói posztját betöltő **Balázs Lajos fizikus** segítségével. A nagyszombati egyetem obszervatóriumának alapításáig vezetik vissza az intézet történetét, de a legmeghatározóbb időszaka a 19-20. század fordulója volt, amikor a Főváros anyagi támogatásával és területén, Konkoly Thege Miklós 1899-ben a magyar államra hagyományozott eszközeivel, berendezéseivel, valamint Tass Antal csillagász, dr. Vass József és Klebesberg Kúnó kultuszminiszterek munkájának köszönhetően, 1921 és 1928 között a svábhegyi épületegyüttesben újraéledt és újraindult a magyarországi égi megfigyelés. Legfőbb kutatási területei a változó (pulzáló) csillagok szerkezetének, a csillagok és bolygórendszerek keletkezésének vizsgálata, exobolygók megfigyelése, valamint debreceni napobszervatóriumában a naptevékenység dokumentálása.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-07-19_csillagtort2.mp3

9.) Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Elektrotechnikai Múzeuma – 2012. május 15.

• **82121, A magyar elektrotechnikai ipar kialakulására vonatkozó iratanyagok és egykorú források feldolgozása (1878–1914)**, Antal Ildikó, Magyar Tudománytörténeti Intézet Nonprofit Kft.

Az MMKM Elektrotechnikai Múzeuma az elmúlt években rendszeresen szervezett és tartott interaktív kísérleti bemutatókat diákoknak, gyerekeknek az elektromágnesesség,

az áram, a villamosenergia fizikai jelenségeiről, szombatoként pedig bármelyik arra járó látogatónak. A Jedlik-teremben kivitelezett kísérletek, a Bláthy-terem mozgó, működő tárgyai, az első transzformátorok, az első villamosított háztartási eszközök, iparművészeti remek a közvilágítás történetéből, mind-mind felkeltik a múzeumba érkezők érdeklődését a fizika e tudományága iránt. A Múzeum gyűjteménye révén visszailleszhetünk a 19. század fellendülő iparára, világszerte ismert kutatóira, mérnökeire, ambiciózus vezetőire. Megismerhetjük Jedlik Ányos, Bláthy Ottó Titusz, Bródy Imre, Déri Miksa, Ganz Ábrahám, Kandó Kálmán, Mechwart András és Zipernowsky Károly életét, munkásságát. Az interaktív tárlatvezetések és utazó fizikaórák mellett az intézmény számtalan összejövételnek is színterül szolgált. Sok díjátadót és tudományos üléseket is tartottak itt, többek között a CERN fizikatanári továbbképzésében résztvevők találkozóját is. A műsorban **Antal Ildikóval, az intézmény igazgatójával** beszélgetünk, majd egy tárlatvezetésen veszünk részt Jarosievitz Zoltánnal.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-07-30_elekrotechnikai_muzeum.mp3

10.) 11.) A magyar-orosz kapcsolatok kultúrtörténeti aspektusai 1703-1848 között I.-II. – 2012. május 29. és 2012. június 12.

• **46214, Alap kutatások a tudománytörténet és a művelődéstörténet határterületein**, V.Molnár László, Magyar Tudománytörténeti Intézet Nonprofit Kft.

A V.Molnár Lászlóval készült interjút két részben adtuk le. Az első részben a Természettudományi Múzeum első igazgatójának, a polihisztor Ernyey József életével és munkásságával foglalkozó kutatásokat, valamint az 1703 és 1849 közötti időszak magyar-orosz kulturális kapcsolatait mutattuk be elsősorban orvostörténeti aspektusból. Hallottunk arról, hogyan vált egy devecseri fiúból II. Katalin cárnő udvari orvosa, miután eltávolították a Leydeni Egyetemről, ahol az orvoslás mellett arabisztikát is tanult, ki volt I. Sándor udvari orvosa, később Gogol tanára, vagy a Moszkvai Egyetem Orvos Karának dékánja. A második részben elhangzó életrajzi beszámolók főként pedagógiatörténeti jelentőségűek, hallunk az első egyetemekről, főiskolákról, dékánokról, rektorokról, arról, hogy hogyan vált egy jakobinus nagyváradi jogászprofesszor II. Miklós cár jogi nevelőjévé, majd igazságügyi államtitkárává, a lengyel Fehér Elefánt és a legmagasabb cári kitüntetés az Alekszandr Nyevszkij érdemrend birtokosává. Kalandos életútjukat felidézi kutatójuk, **V.Molnár László történész, író.**

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-07-30_magyar-orosz_1_3.mp3

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-07-30_magyar-orosz_2.mp3

12.) A magyar orvostörténet kezdetei és első történetírói – 2012. június 26.

• **77851 Az orvostudomány története Magyarországon 1700–1848.**, Kapronczay Katalin Magyar Tudománytörténeti Intézet Nonprofit Kft.

Kapronczay Katalin a Semmelweis Orvostörténeti Könyvtár munkatársa mesél az orvostörténet-írás magyarországi kezdeteiről, a magyar orvosi szaknyelv megalapozásáról és egy évszázados lezáratlan pályázatról, melynek feldolgozásában kutatásaival részt vesz. Ma, amikor a tudomány és a technika fejlettsége már számos megoldást, következtetést lehetővé tesz számunkra, és olyan források és leletek váltak vizsgálhatóvá, amelyek révén ismereteink sokszorosa egy egykori vándordiákénak, érdekes feltenni a kérdést – vajon mit tudhatott ő és az akkori orvosok mesterségük, a gyógyítás eredetéről.

http://tudomany.civilradio.hu/podcast/media/2012-07-30_orvostortenet_1.mp3

Műsorainkat több felületen is megjelentettük a rádióadás mellett. A Civil Rádió saját honlapján található archívumban, a Lokátor műsor internetes oldalán a www.civiltudomany.blog.hu oldalon, valamint podcast formájában, amely bármilyen mobil info-kommunikációs eszközre is letölthető.

A Magyarországon zajló tudományos élet, oktatás és kutatások bemutatása, hírek szerkesztése, programok, előadások ajánlása, OTKA által támogatott kutatások, kutatók bemutatása, interjúk készítése is a programunk része volt, melynek célja: a tudományos ismeretterjesztés, a tudományos eredmények társadalom felé való publikálása szintén rendkívül fontos, a demokratikus döntéshozatali eljárások eredményességét, a fenntarthatóságot, tudatos környezetalakítást, technikai fejlesztések irányát tekintve.

Az OTKA által támogatott kutatások, és az azokról készült és a közreműködők szereplésével készült interjúk egy elég pontos képet festenek a mai Magyarország kutatási lehetőségeiről, kutatócsoportjairól, intézményeiről.

Mindez a fiatalok felé közvetítve motiváló erőként hathat, s egyúttal megközelíthetővé teszik maguk a kutatások szereplői tudományterületeiket, hogy ezzel mélyen ösztönzőleg hassanak egy-egy pályaválasztás vagy iskolakeresés során. Programunkban bemutatott OTKA kutatások egyrészt igazodnak a műsorkészítőink preferált területeihez (tudomány- és technikatörténet, filozófia és művészettörténet) de mégis listánkat próbáltuk úgy összeállítani, hogy mégis egy átfogóbb képet kaphassunk a hazai kutatások sokszínűségéről.

A program megvalósítása során jelentősen bővült kapcsolati tőkénk, a program hozadékaként további OTKA kutatások bemutatásának lehetőségét kapta meg kutatóktól a Civil Rádió. Így a Lokátor programhoz csatlakozva szeptemberben még adásba kerülhet: Abonyi Iván *Alap kutatások a fizika magyarországi története körében* (OTKA kód: 49160), valamint P. Vásárhelyi Judit *Régi Magyarországi Szerzők I. A kezdetektől 1700-ig* (OTKA kód: 72821) és a *Magyarországi szerzők 1761-1800 között megjelent publikációinak bibliográfiája* (OTKA kód: 48316) című kutatása.

Rádióműsoraink - az éterben és az interneten -, a továbbiakban is a szórakozva tanulást szeretnék megvalósítani, hitelesen és elmélyülten közvetíteni a jövőnk alakulásának szempontjából megkerülhetetlen témákat, tudományterületeket, technikai fejlesztéseket és eredményeket.

Budapest, 2012. július 25.

Nagy Helga
Vezető kutató

Brüll Edit
Intézményvezető

Civil Rádió

Szabad. Nyitott. Hozzád szól...